

ENQUESTA SOBRE S'INCORPORACIÓ DE SA LLENGUA CATALANA A S'ENSENYAMENT DE MALLORCA

Dins una política de normalització lingüística podem distingir 4 grans nuclis o nivells, on s'ha d'influir particularment per dur a terme sa normalització pretesa. Aquests quatre nivells serien:

- 1) Nivell institucional
- 2) Nivell de mitjans de comunicació.
- 3) Nivell educatiu.
- 4) Nivell de població adulta.

Es clar que hi ha una interrelació mútua entre tots ells.

OBJECTIUS DE S'ENQUESTA

Conèixer es grau de compliment de s'incorporació de sa llengua catalana segons es decret 2193/79 de setembre de 1979 (BOE de 19-9-79) i s'ordre ministerial 26652 de 25 d'octubre de 1979 (BOE de 8-11-79). (3). Es decret i ordre manen tres hores setmanals de llengua catalana i cultura i literatura de ses illes Balears a Preescolar, EGB o BUP i dues hores a Formació Professional.

—Obtenir dades sobres alumnes i professors castellanoparlants.

—Mitjançant aquestes dades, veure dificultats i problemes de s'ensenyament de i en català a Mallorca.

	Població total		Mostra		Percentatge de sa mostra respecte a població total	
	Centres	alumnes	Centres	alumnes		
Palma	estatal	47	19513	14	5106	26 7 (mostra insuf.)
	privada	74	26990	6	2025	
Pobles	estatal	80	15307	16	2571	16 7 (mostra insuf.)
	privada	80	12098	2	861	

Quadre 3

	3 hores tal com mana es decret		2 hores manco que lo legislatiu		1 hora		0 hores	
	total	%	total	%	total	%	total	%
Palma estatal	1381	27	1159	22	659	12	1973	38
Pobles estatal	1105	42	1336	51	193	7	68	2

Quadre 4

	Palma			Pobles		
	estatal (ME)	% privada	%	estatal (ME)	%	
2 hores	1032	63	103	11	1403	81
1 hora	---	---	---	---	---	---
0 hores	595	40	180	70	320	18

Quadre 5

Professors amb:	EGB estatal		FP estatal	
	Palma	Pobles	Palma	Pobles
A. Cap titulació	40	39	39	30
B. En procés de titulació	32	38	---	---
C. Titulació	27	22	59	69

(Veure apèndix a una relació de ses titulacions)

Quadre 6

	Catalanoparlants			Castellanoparlants				
	A	%	P	A	%	P		
Palma estatal	174	32	76	58	367	67	55	41

A - Alumnes
P - Professors

Quadre 7

	3 hores tal com mana es decret		2 hores manco que lo legislatiu		1 hora		0 hores	
	total	%	total	%	total	%	total	%
Palma estatal	80	15	---	---	---	---	461	84

Quadre 2

PREESCOLAR I EGB

Preescolar té es greu entrebanc que es centres denominats guarderies, on es troben nins i nines fins que entren a primer curs d'EGB, no cauen sota s'administració des Ministeri

d'Educació i per aquesta raó molts de nins i nines en edat preescolar estan "eximits" de tenir català, per raó de categoria des centre. Això és molt greu si consideram que aquests anys son fonamentals per a s'aprenentatge i poden esser positivament crucials per a nins catalanoparlants que ja entrarien a sa bàsica havent tengut contacte previ, de caràcter de joc i descobriment com són ses activitats de preescolar, amb sa llengua de sa comunitat on viuen. Per ses dades que hi ha an es quadre número 2 es grau de compliment és molt baix i és fàcil deduir que aquest nivell d'ensenyament és encara poc considerat pes M.E.

A EGB, quadres 3 i 4 no hem trobat cap centre on fessin català tots es cursos ses tres hores setmanals. Un alt percentatge de respostes provenen de barris de Palma. Ses dades de s'enquesta de sa Comissió Mixta (Diario de Mallorca 1605-80) donen un 48 per cent a Palma i un 76 per cent a pobles que fan català sense especificar es nombre d'hores. Es nostres percentatges van per aquest ordre: a Palma un 38 per cent no té classes de català un 34 per cent fa català sense arribar a ses tres hores setmanals i un 27 per cent en fa tres hores setmanals. A pobles es compliment és més elevat.

S'afirmació feta a sa premsa (Diari Balears 16-5-80) per membres de sa Comissió Mixta dient que ses Illes anaven per davant Barcelona quant a implantació de català a s'ensenyament, no sembla gaire afortunada tenint en compte s'enquesta de s'Escola Universitària de Formació de Mestres de Sant Cugat dirigida per Gentil Puig on a segona etapa d'EGB es 54 per cent de centres fan tres hores setmanals i comptant es centres que en fan dues hores es percentatge arriba a 72 per cent. (4).

FORMACIÓ PROFESSIONAL

Hem pogut tenir dades més completes a causa des coneixement personal de sa F.P. a Mallorca (5).

Formació Professional té un alt percentatge de compliment, encara que no s'ha fet català a segon grau. Es

nombre d'alumnat de F.P. representa un 5 ó 6 per cent respecte a tot es sector de s'ensenyament. Es decret i ordre han afegit català a un pla d'estudis poc ordenat i equilibrat. Caldria reformar-lo a partir d'un plantejament que consideràs es primer grau com una prolongació de s'escolarització obligatòria o dur a terme s'anomenat tronc comú que implantaria escolarització única fins as setze anys. (6)

TITULACIONS

A s'apèndix 2 explicam com hem fet sa divisió des quadre número 6.

A EGB, amb certes reserves, considerarem positiu es fet que molts de mestres des mateix centre facin classes de català sense titulació. En part creim que es fa així perquè no hi ha professors titulats. S'ordre ministerial no augmenta es nombre de classes setmanals, sinó que ses classes de català s'integren dins es total de 25 hores setmanals. Això fa que no s'entengui gaire es poc compliment a privada, no indicat que es quadre 6 però reconegut per sa mateixa enquesta de sa Comissió Mixta, ja que no han d'augmentar ses despeses per sous de professors. Si durant es propers cursos se manté es mateix nombre de mestres sense titulació ja no es podria considerar positiu.

A Fpmació Professional i a BUP creim que es professorat ha d'esser titulat.

Creim, però, que es tracta d'un tema molt important per a sa continuació progressiva i progressista de s'ensenyament de i en català de ca-

ra aalumnes i a sa societat. No és igual si a una escola es professor més tradicional (o més autoritari o més avorrit..) és es de català o un altre. Podem dir que tots es moviments a BUP i a FP per professors no titulats: primer, sa poca consideració que això mereix as ME que planifica i i col.loca hores i professors oblidant, com en es cas des català, sa necessitat pedagògica de donar ses classes a personal especialment preparat. Segon, s'ordre és incomplet quan parla de titulacions, ha mancat una menció a llicenciats en Filosofia i Lletres que tenen un títol d'EGB de s'Universitat com a professors de català i que farien català a manca de Llicenciats en Filologia Catalana.

Aquesta enquesta no pretenia de cap manera investigar es grau de preparació pedagògica de mestres i professors de català o si utilitzen una pedagogia tradicional o una pedagogia arrelada a Mallorca (escola d'estiu, setmanes de renovació educativa, moviment cooperatiu d'educació, etc.) prenent com a premissa fonamental sa realitat lingüística de Mallorca: es català i es castellanoparlants que precisen una dedicació i política educativa que els integri lingüísticament. En canvi, no podem dir que tots es mestres de català practiquin aquella pedagogia renovadora i aquest fet és prou important per dedicar-li atenció.

ALUMNES I PROFESSORS CATALANOPARLANTS I CASTELLANOPARLANTS.

S'enquesta no demanava si alumnes i professors castellanoparlants en-

tenien o xerraven català. Es mateix concepte de castellanoparlants se presta a matisacions. Es percentatge de castellanoparlants ha estat elevat ja que tenim majoria de respostes d'escoles de barris de Palma on s'immigració és majoritària s'enquesta de s'equip d'orientació del ME (6), per es curs 1978-1979 dóna un 53 per cent d'alumnes nascuts a Mallorca i que parlen castellà amb pares, d'allà hem tret es coeficient 9 (veure apèndix 3) indicatiu que només un 9 per cent d'alumnes castellanoparlants no entenen català, aquest percentatge podria quedar reduït a zero després des primers anys d'escolarització.

Quant as professorat, sa proporció des quadre 8 se mantén.

CONCLUSIONS PRACTIQUES

Aquestes conclusions no són cap definició de sa política lingüística propugnada per OCB i STEI es quals s'han manifestat prou vegades per una normalització lingüística que faci des català es mitjà de comunicació normal a Mallorca. Sa modèstia d'aquesta enquesta tampoc permet altra cosa que no sigui una reiteració de necessitats moltes vegades expressades.

—Es absolutament necessari que s'administració educativa (s'única que pot fer-ho) dugui fins as fons s'incorporació des català a s'ensenyament, segons es decret i ordre, i ho estengui a:

SALOM

AUDIO PROFESIONAL

SALOM RADIO Plaza Sta. Payesa 2 - 07003 Palma de Mallorca

- Preescolar de tot tipus (Preescolar, guarderies, etc)
- Segon grau de Formació Professional
- BUP nocturn
- COU
- Educació especial
- Adults catalanoparlants (cursets)
- Adults castellanoparlants (cursets)
- Educació bàsica per a adults (graduats escolars).

Tots es titulats de s'escola de formació des Professorat d'EGB i de s'universitat han de sortir des d'ara preparats per ensenyar en català. Igualment per a sa provisió de places de professorats ha d'esser un requisit bàsic es coneixement des català.

Sa proporció d'alumnes castellanoparlants no és en cap cas excessiva i es pot comptar amb mitjans humans i tècnics per ajudar-los a sa seva integració lingüística.

Cal una actitud crítica, basada en dades sociolingüístiques de s'alumnat de Mallorca i de sa quantitat i qualitat de s'ensenyament de i en català a ses nostres escoles, que fugi de triunfalismes i mesuri allò que encara està per fer, considerant es decret i ordre d'incorporació des català a s'ensenyament un punt de partida al qual encara no hem arribat. Aquesta tasca només pot ser duita a terme per s'administració educativa i ses dades ofertes fins ara, tot i essent vàlides, són insuficients (enquesta de sa Comissió Mixta). Per què es formularis de matrícula són idèntics as de tot s'estat espanyol i no demanen també dades com origen des pares, comprensió des català?, etc.

Suposam que una administració aducativa autònoma ho farà possible en sa mesura que s'identifiqui amb un concepte de s'educació progressista, científica, arrelada en es medi i reparadora de ses indústries històriques comeses contra es nostre poble.

APENDIX 1 (MODEL D'ENQUESTA)

ENQUESTA SOBRE EL CATALÀ A L'ENSENYAMENT A MALLORCA. O.C.B. STEI (Col.laboració especial)

CENTRE	CURS	GRUP	NOMBRE d'alumnes	ALUMNES castellano parlants	HORES setmanals	TÍTOL professor
DE PROFESSORS CASTELLANOPARLANTS. DE PROFESSORS CATALANOPARLANTS.						

APENDIX 2
TITULACIONS

Per a E.G.B. hem considerat com a mestres en procés de titulació es qui tenien un des certificats o diplomes sigüents: Estudi General Lul.lià títol de professorat grau elemental i mitjà. ICE reciclatge nivell 1.

Hem considerat titulats es qui tenien sa Llicenciatura en Filologia Catalana o en Filologia Romànica o títol de professorat nivell superior de s'Estudi General Lul.lià o es nivell 2 des reciclatge de s'ICE o professorat de Català a EGB de s'Universitat de Barcelona.

Per a F.P. hem considerat titulats es Llicenciats en Filologia Catalana o en Hispàniques (Subsecció de Català) o es Llicenciats en Filosofia i Lletres que tenguessin títol de Professorat per a EGB.

APENDIX 3
COEFICIENT DE CASTELLANOPARLANT (A EGB) QUE NO ENTENEN ES CATALA.

A s'enquesta de s'equip d'orientació des MEC publicada a Pissarra, no. 22 setembre 1979, pàgines 16-20, hem mirat es fills de pares no mallorquins hem considerat que entenen català es qui declaren entren'l bé i regular. Es resultat és que entenen català un 94 per cent des nascuts a Mallorca, un 88 des qui fa més de cinc anys que són a Mallorca i un 67 per

cent des que fa manco de cinc anys que són a Mallorca. Com que es primer grup és majoritari entre s'alumnat castellanoparlant, l'hem rebaixat en 9 per cent es percentatge de nins de família castellanoparlant que no entenen es català.

NOTES

1) S'enquesta s'ha duit a terme amb una ajuda econòmica de s'Obra Cultural Balear i s'ha utilitzat s'estructura organitzativa de STEI. S'han encarregat de extrapolar ses dades en Joan Miquel Pintado, na Maria Antònia Rosselló Costa i na Maria José Marcos.

Ha fet de coordinador en Guiem Daviu Vich membre de sa junta directiva d'OCB i des Consell Plenari de STEI i autor d'aquestes retxes.

2) Segons VALVERDU, Francesc. "Normalització lingüística i immigració" a Immigració i reconstrucció nacional a Catalunya. Ed. Blume, Barcelona 1980. Pàgs. 74-79.

3) Veure es Decret i Ordre a Pissarra no. 24 de Gener de 1980) i sa publicació de s'ordre que el despegava i el feia posar en pràctica transcorregueren dos mesos.

4) Puig Gentil (1980), pàg. 115.

5) Es coordinador de s'enquesta és professor a Formació Professional.

6) Veure Bibliografia.

BIBLIOGRAFIA

Ferrer i Mallol, Helena. Situació de l'ensenyament de la llengua i la literatura catalana als centres Homologats de BUP de Catalunya a Butlletí del Col.legi Oficial de Doctors i Llicenciats del DU de Catalunya. Juliol-Octubre de 1979. Barcelona. pàgs. 11-12.

Masjuan, Ma. Josep, Pinilla de las Heras Esteban, Vives Jordi. La Llengua a l'escola capítol XII pàgs. 199-216 dins: l'educació general bàsica a Catalunya. Publicacions de la Fundació Jaume Bofill, Ed. blume. Barcelona 1979.

Puig Gentil. Enquesta de seguiment i control del Decret d'incorporació del català al sistema educatiu de Catalunya: dins treballs de sociolingüística catalana 3. E. Eliseu Climent. València 1980.

Equip d'orientació del ME. Martorell Trobat Joan, Janer Manila Gabriel, Nocilau Crepí Gaspar. Enquesta sobre el català, a Pissarra, no 22, setembre 1979, pàg. 18-20.

Comissió Mixta ME-CGI de les Illes Balears. Enquesta sobre s'incorporació de la llengua catalana a l'ensenyament. Premsa de Palma 16-5-80.

Colom Cañellas, Antoni J. Educación y lengua catalana en las Baleares a Cuadernos de Pedagogia, no 70, octubre de 1980. pàgs. 58-61.

Artigues Antoni. Escola Normal i fet lingüístic a Maina Escola Universitària de Professorat d'Ensenyança General Bàsica. Palma 1979. pàgs. 25-27.

Lluc. Revista Bimensual. Català a l'Escola, no 686 Juliol-Agost 1979.